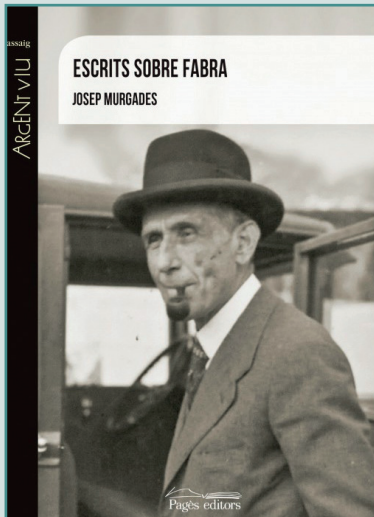

Escrits sobre Fabra

Albert Jané

JOSEP MURGADES

Escrits sobre Fabra

Pagès editors
Lleida, 2018

El professor Josep Murgades és, sens dubte, un dels estudiosos de l'obra de Pompeu Fabra, del seu entorn i de la repercussió que ha tingut al llarg de més d'un segle, que han dut a terme una tasca d'investigació més àmplia i profitosa, que han consultat i escorcollat amb més profit i rendiment les fonts més variades i més impensades, arxius, hemeroteques i fons documentals. Una bona mostra, una mostra realment impressionant, de les seves recerques, és el conjunt de textos dispersos de Pompeu Fabra aplegats en el volum 9 de les seves *Obres completes* (2013), publicades a cura de Jordi Mir i Joan Solà, que formen un conjunt de més de 500 pàgines.

Com el seu títol indica, els textos que avui ens ofereix en aquest volum recentment publicat, en ocasió de l'Any Fabra, no són escrits de Fabra, sinó escrits sobre Fabra i la seva obra. Són, certament, el resultat prodigiós d'un treball de recerca obstinat i intel·ligent, dut a terme amb una tenacitat indefallent. Expressat d'una manera molt general, potser podríem dir que aquests textos comprenen en primer lloc els del mateix autor, és a dir, les seves reflexions a propòsit de l'obra de Fabra i de la seva repercussió, els d'altres autors o publicistes que al llarg dels anys han comentat aquesta obra, enaltint-la o denigrant-la, i, encara, els comentaris de l'autor sobre aquests darrers i sobre els dels qui havien ja comentat prèviament, com en una mena de cadena sense fi. Com a exemple, podríem esmentar el substanciós i densíssim pròleg de Carles Riba a la segona edició del *Diccionari General de la Llengua Catalana*, reproduït no solament en les múltiples edicions posterior del Diccionari sinó també en diversos reculls d'assajos crítics de Riba, i que, amb motiu i raó, ha originat, repetidament, consideracions molt variades per part de diferents estudiosos i lingüistes.

L'obra consta de deu textos, precedits per una justificació i per una utilíssima relació del contingut dels volums de l'edició d'OC de Fabra: 1. La (re)invenció d'una llengua: Pompeu Fabra. 2. Fabra, el naturalisme previ a l'arbitrarietat. 3. Fabra, entre la contestació i la institucionalització. 4. (Con)textos d'un text: el del Primer Congrés de la Llengua. 5. Pompeu Fabra i les Normes. 6. Alcover i Fabra: les afinitats discrepants. 7. No fets per a un destí bestial: Fabra i Riba. 8. Notícia i tast de més textos desconeguts de Fabra. 9. L'activisme conferenciant de Fabra. 10. Fabra x Fabra (o l'autobiografisme induït). Com ens informa el mateix autor en la justificació, tret del primer, fins ara, tots els altres han aparegut publicats al compàs d'avinenceses vàries. D'altra banda, els textos, breus, desconeguts de Fabra a què es refereix el capítol o apartat 10 van ser també inclosos en el gran conjunt de textos del volum 9 de les OC a què ens hem referit.

Naturalment que aquest volum no pot incloure, no tan sols referir-s'hi, tot el que s'ha arribat a dir sobre l'obra de Pompeu Fabra, però segurament hi ha els textos o comentaris més importants, especialment els coetanis. Sí que hi deu haver, segurament, els dels qui es manifesten contraris al seu sistema, a les seves normes. Cal distingir, naturalment, entre aquells que en discrepaven més o menys sincerament, potser, en alguns casos, induïts per l'enveja, però que estimaven la llengua, fins i tot apassionadament, i els trànsfuges i els enemics declarats, en què alternen alguns noms realment il·lustres (Unamuno, Menéndez Pidal) i els qui no han deixat cap mena de rastre.

Els capítols destinats a la relació de Fabra amb Antoni M. Alcover i Carles Riba són especialment apassionants. Escau de destacar que Riba, a més del pròleg a la segona edició del Diccionari ja esmentat, va dedicar a Pompeu Fabra una de les famoses *Elegies de Bierville*, la IX, que tant ha arribat a interessar i motivar comentaristes i exegetes. És una elegia que acaba amb la frase «i els batuts van retrobar-se soldats». No ha de semblar inadequat de veure-hi un equivalent de la cèlebre frase del Mestre: «Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança».

La bibliografia adduïda per Josep Murgades al llarg de les deu parts del seu volum, redactades, totes elles, amb la lúcida i raonada vehemència que li coneixem, és verament impressionant.